

РЕТОРИКАТА И СТИЛИСТИКА

Бөлекбай Ж., Рысалдиев Ж.М.

Тараз мемлекеттік педагогикалық институты, Қазақстан

АҒЫЛШЫН ФРАЗЕОЛОГИЯСЫНЫҢ СТИЛИСТИКАЛЫҚ ЖӘНЕ МАҒЫНАЛЫҚ ҚАСИЕТІ

«Тілсіз ұлт, тілінен айрылған ұлт дүниеде ұлт болып жарытпас. Ондай ұлт құрымақ. Ұлттың ұлт болуы үшін бірінші шарт – тілі болу. Ұлттың тілі кеми бастауы ұлттың құри бастағанын көрсетеді. Ұлтқа тілінен қымбат нәрсе болмауға тиіс» – деп Мағжан Жұмабаев айтып өткендей, қай кезде болмасын тіл яғни ана тілі ең қымбат, ең аяулы ұлттық қазына болмақ. Әлбетте, тіл ұлтпен, халықпен бірге жасасып отырады. Бүгінгі таңда ғаламдық жаһандану кезеңінде, яғни адамзат тарихының шексіз өрлеп, кемелденген заманында мәдениет пен өнер, саясат пен тілсалаларында халықаралық қатынастың дамып, жанданған уақытында салыстырмалы және салғастырмалы тіл білімі ең өзекті де көкейтесті мәселенің бірі болып отыр. Олай дейтініміз, тілдерді салыстыра-салғастыра зерттеу әр тілдің өрнек бояуын, ұлттық ерекшелігін, қайталанбас қасиетін танып білуге жол ашады.

Салғастырмалы тіл білімі мәдениетаралық қатынастың төрінен орын алып, халықтардың бір-бірімен түсінісу барысын жүзеге асыруға кеңінен ат салысады. Қазақ тілін басқа да шетел тілдерімен салғастыра қарастыруды дамыту – ана тіліміздің қолданылу аясының кеңейіп, мемлекеттік тіл ретіндегі мәртебесі үстем болуына үлкен әсер ететіні сөзсіз.

Өркениет заманы қаншалықты шарықтау шыңына шықса да, ұлт мәдениетін ұлт тілінен бөліп алып, дамыту мүмкін емес. Ұлт мәдениетінің қай түрін алсаңыз да, онда сол ұлттың бүкіл таным болмысы мен тұрмыс-тіршілік суреті сақталған. Тілді дамытып, көркемдік, бейнелілік сапасын арттырып, айтылған ойдың эмоционалды-эксперсивтік әсерін күшейтіп, эстетикалық сипатын нәрлендіріп отыратын әр халықтың көркем сөз шеберлері болады. Атап айтсақ: мақал-мәтелдер, накыл сөздер, теңеулер және тұрақты тіркестер т.б. Олар бейнелеу тәсілдері арқылы көркем әдебиетте өз іздерін қалдырады. Тілімізде қалыптасып, тұрмыс-тіршіліктің жан-жақты саласын қамтитын, лексикологияның өз алдына жеке бір саласы болып табылатын көркемдік-бейнелілік тәсілдердің бірі – фразеология. Фразеологиялық бірліктерде қолданылған сөздерге қарап, әр халықтың тарихы мен мәдениетінен, таным болмысы мен тұрмыс-тіршілігінен мағлұмат алуға болады.

Фразеологизмдер – тіл атаулының бәріне тән құбылыс. Тілдердің, әсіресе, құрылымы әртүрлі туыстас емес тілдердің фразеологизмдерін кешенді түрде

3. Sapir, Edward, Language: An introduction to the study of speech. New York: Harcourt, Brace and company, 1997;

4. Tylor, E.B, Primitive culture: researches into the development of mythology, philosophy, religion, art, and custom, 2000;

5. Wardhaugh. R, An introduction to sociolinguistics (Fourth Ed.). Oxford: Blackwell Publishers, 2002;

6. Кунанбаева С.С Теория и практика современного иноязычного образования, Алматы, 2010.

Магистр филологии Ерсұлтанова Г.Т., магистр Сейдуллаева А.Х.

Алматы менеджмент Университет, Казахстан

FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE IN THE PROCESS OF LANGUAGE LEARNING: DEVELOPING COMPREHENSION

It is very important to understand what the learners read in a book. They should be able to give their opinion about what is written. There is a growing realization of the importance of providing learners with regular exposure to suitable spoken and written texts which illustrate natural discourse in context. It is also increasingly realized that good listening and reading skills need to be explicitly developed and fostered through a range of appropriate activities which provide learners with a purpose and guidance in coping with texts. The aim is to develop confident, autonomous listeners and readers who appreciate they do not have to understand everything and to provide them with successful experience which leave them positively disposed towards exploiting opportunities for listening and reading outside class.

This requires an approach which takes into account the factors involved in the comprehension process and which is based on sound criteria for choosing suitable texts matches to the interests and capabilities of the learners. One way of ensuring this match is to negotiate with learners so that they have some say in choosing texts and tasks and can take greater responsibility for their own learning.

Understanding is an interactive process between what is read or listened to and learners' background knowledge and experience, through which they bring meaning to text. In this process their understanding is dependent on:

- Knowledge of the vocabulary;
- Knowledge of topic;
- Knowledge of the grammar;

Learner should understand that they do not need to understand all the words in the text. It is important to get the idea what the author wanted to show us and discuss the problem written in.

The theoretical rationale for a comprehension-based approach at early stages of teaching second languages came initially from studies of first language acquisition, in which the development of listening comprehension ability precedes and underlies the development of speaking ability, and later, in school, fluent reading of age appropriate texts precedes and facilitates the development of L1 composition skills. Further support for a comprehension-based approach to second language teaching has come from empirical research (1). An initial second language «incubation» or «internalization» period, where learners concentrate on understanding the meanings of oral and written texts, is thought to help them to «formulate a map of meaning and form in their minds and to internalize the associations between form and meaning» (2). If learners are allowed to focus on language as a vehicle for meaning, it is thought that they will gradually assimilate syntactic and vocabulary knowledge in the target language. This receptive knowledge will form the basis for the production of utterances in the language. Some researchers go so far as to claim that production skills will «emerge» without explicit practice, as students receive and internalize large quantities of comprehended input (1). Requiring learners to produce in early stages is seen as not only frustrating and anxiety-causing for them, but also as counterproductive to an efficient learning process (1). It is thought that forcing production in the absence of adequate language knowledge causes students to fall back on first language knowledge, leading to the L1 and L2 «transfer» phenomena observed in their speech and writing (3), and possibly even to the fossilization of inaccurate forms (4). Following this rationale, instruction in the comprehension-based approach begins with a period during which the learner is required only to comprehend written and oral texts, and not to produce them -although production is encouraged. The incubation period in the comprehension-based approach is claimed to result in more accurate production, as learners are given sufficient exposure to native speaker models and enough time to internalize accurate oral and written representations of the forms and structures of the target language. Empirical evidence has demonstrated that extensive listening before production results in more accurate pronunciation (1). Less is known about the effect of early emphasis on comprehension in the development of grammatical, vocabulary and discourse level knowledge. Krashen suggests that second language grammar is acquired through the understanding of meaning and that initial emphasis on formal aspects of language is counterproductive; formal knowledge is acquired incidentally while the learner is focused on meaning. There is considerable empirical evidence from Canadian French immersion programs and other contexts where comprehension is emphasized almost exclusively in the initial stages that such development indeed takes place (5). Recent research, including that with French immersion students, suggests, however, that learner analysis of language form as an aid in comprehending and creating texts may be important in developing grammatical accuracy in some aspects of speaking and writing-notably those

5. Використання дослідницьких методів – визначення проблеми досліджуваних завдань, що впливають із неї, висунення гіпотези їх вирішення, обговорення методів дослідження, оформлення кінцевих результатів, аналіз отриманих даних, підбиття підсумків, коригування, формулювання висновків.

Таким чином, телекомунікаційна проектна діяльність сприяє розвитку ініціативи, самостійності, організаторських здібностей, стимулює процес саморозвитку. Метод проектів сприяє не лише розкриттю можливостей і здібностей кожного учня, а й усвідомленню, оцінюванню особистісних ресурсів, визначенню особистісно значущих і соціально ціннісних перспектив. А дотримання основних умов використання методу телекомунікаційного проекту сприяє ефективному формуванню мовленнєвої компетенції учнів середніх класів на уроках англійської мови.

Отже можна відмітити такі тенденції в організації навчання на середньому ступені: ширше використання вправ, що імітують умови природного іншомовного спілкування, зростання ролі самостійної роботи учнів, більша опора на вербальну наочність та підказки, збільшення питомої ваги парних та групових форм роботи

Література

1. Комар О. В. Викладання за інтерактивними технологіями / О. В. Комар// Рідна школа. – № 5. – С. 23–25.
2. Житник Б. О. Методичний poradник. Форми і методи навчання / Борис Олександрович Житник. – Х. : Вид. група «Основа», 2005. – 128 с
3. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; за заг. ред О. М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2002. – 252 с